

AANBEVELING Nr 01 / 2006 van 29 november 2006

O. Ref. : SA 2 / SE / 2006 / 059

BETREFT : Aanbeveling betreffende de verenigbaarheid van meldsystemen (klokkenluidersystemen) met de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens.

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer;

Gelet op de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens (hierna WVP), in het bijzonder artikel 30;

Gelet op het toenemend aantal vragen gericht aan de Commissie onder welke voorwaarden een klokkenluidersregeling zich verdraagt met de WVP;

Gelet op het verslag van mevrouw N. LEPOIVRE en de heer F. ROBBEN;

Brengt op 29 november 2006 de volgende aanbeveling uit :

Definitie

De meldsystemen (klokkenluidersystemen) zijn voorschriften die aan individuen de mogelijkheid bieden om melding te maken van de handelwijze van een lid van hun organisatie dat, volgens hen, indruist tegen een wetgeving of regelgeving of tegen de primordiale regels van hun organisatie.

Context

De Commissie acht het noodzakelijk om met deze aanbeveling haar standpunt te verduidelijken over interne systemen van klokkenluiderij in het algemeen, aangezien dergelijke systemen blijkbaar opmars maken in de landen van de Europese Unie en dus ook in België¹. Verschillende vragen en een officiële klacht hebben de Commissie al bereikt over de rechtmatigheid of niet van dergelijke systemen in het licht van de WVP.

Soms betreft het vragen vanwege advocaten wier cliënten enerzijds willen beantwoorden aan hun verplichtingen onder de Amerikaanse Sarbanes-Oxley-wet (hierna SOX), welke onder meer gevolgen heeft voor buitenlandse bedrijven met een notering op de beurs van New York en voor buitenlandse filialen van Amerikaanse ondernemingen, en anderzijds in regel willen zijn met de voorschriften van gegevensbeschermingsrecht neergelegd in Richtlijn 95/46/EG van het Europees Parlement en de Raad van 24 oktober 1995 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens* en wat België betreft in de WVP.

De basisprincipes die de Commissie hierna meent te moeten weerhouden om dergelijke meldsystemen in overeenstemming te achten met de WVP kunnen dan ook dienen als leidraad voor organisaties die overwegen om dergelijke meldsystemen te implementeren of, waar nodig, reeds bestaande meldsystemen bij te stellen.

Evenwichtsoefening

De implementatie van een meldsysteem houdt een evenwichtsoefening in waarbij de rechtmatige belangen van alle protagonisten (de organisatie, de klokkenluider en de beklaagde) in overeenstemming moeten worden gebracht.

Een meldsysteem streeft immers verschillende doelstellingen na, zowel voor de organisatie als voor het personeel.

Het belang van de organisatie vertaalt zich in de nood aan respect voor regelgeving en interne bedrijfsregels en het handhaven van het imago van de organisatie door een degelijke interne controle.

Voor het personeel is het van belang dat de sfeer binnen de organisatie niet degenereert. Het vermijden van spanningen door een 'klik'-cultuur en een correcte behandeling van de melder en van de beklaagde moeten daar onder andere toe bijdragen.

Er is dus nood aan een passende omkadering om enerzijds onterechte meldingen te vermijden en anderzijds terechte meldingen correct te behandelen.

¹ Ook blijkbaar in de publieke sector. Zie bijvoorbeeld artikel 12bis van het door het decreet van 7 mei 2004 gewijzigde "Ombuds"-decreet van 7 juli 1998: "*Elk personeelslid verbonden aan een administratieve overheid als bedoeld in artikel 3 kan schriftelijk of mondeling bij de Vlaamse ombudsdienst melding doen van een nalatigheid, misbruik of misdrijf als bedoeld en onder de voorwaarden omschreven in artikel 3, § 2*".

Volledigheidshalve wijst de Commissie erop dat het onafhankelijke EU-adviesorgaan inzake gegevensbescherming en de persoonlijke levenssfeer (de zogenaamde Groep 29) op 1 februari 2006 een advies heeft uitgebracht *over de toepassing van de EU-gegevensbeschermingsregels op interne klokkenluidersregelingen in de sfeer van boekhouding, interne boekhoudcontrole, auditing en bestrijding van omkoping en van bancaire en financiële criminaliteit*.

Toepasselijkheid van de WVP

Met het instellen van een meldsysteem ontstaat een situatie waarin de WVP moet toegepast worden voor zover er persoonsgegevens op een geautomatiseerde manier zouden worden verwerkt of zouden opgenomen worden in een bestand of die bestemd zijn om daarin te worden opgenomen (artikel 3 van de WVP). De Commissie is dus van mening dat in quasi alle gevallen het gebruik van een meldsysteem automatisch een verwerking van persoonsgegevens, zoals bedoeld in de WVP, met zich meebrengt. In het kader van een dergelijk meldsysteem moet de verwerking van persoonsgegevens dan ook beantwoorden aan de voorschriften van de WVP.

Relevante elementen uit de WVP

Volgens de Commissie moeten persoonsgegevens worden verwerkt met naleving van de volgende bepalingen van de WVP:

- toelaatbaarheid, eerlijkheid, rechtmatigheid en doelbinding (artikel 4 en 5 WVP) ;
- proportionaliteit (artikel 4 § 1, 3° WVP) ;
- juistheid en nauwkeurigheid (artikel 4 § 1, 4° WVP) ;
- transparantie (artikel 9 WVP) ;
- veiligheid (artikel 16 WVP) ;
- voor alle personen wier gegevens worden bijgehouden in het kader van een meldsysteem (en met name de betrokken melder en beklaagde) recht op toegang, verbetering en wissing van persoonsgegevens die hem betreffen (artikel 10 en 12 WVP) ;
- aangifteplicht (artikel 17 WVP en artikel 19 WVP).

Toelaatbaarheid, eerlijkheid, rechtmatigheid en doelbinding

Toelaatbaarheid

Wat de toelaatbaarheid betreft, vindt de Commissie in artikel 5 WVP twee mogelijke wettelijke basissen om een organisatie toe te laten zijn meldsysteem te legitimeren, te weten:

- 1° het bestaan van een wettelijke of reglementaire verplichting die de organisatie oplegt persoonsgegevens te verwerken via een meldsysteem (artikel 5, c van de WVP);
- 2° bij afwezigheid van dergelijke wettelijke verplichting, een gerechtvaardigd belang in hoofde van de organisatie mits het belang of de fundamentele rechten en vrijheden van de beklaagde niet zwaarder doorwegen.(art. 5, f) van de WVP).

In de mate dat de gegevens die worden verstrekt en verwerkt persoonsgegevens zouden zijn in de zin van artikel 8 WVP, in casu persoonsgegevens inzake verdenkingen met betrekking tot misdrijven, volstaat artikel 5 WVP niet om de organisatie toe te laten bedoelde gegevens te verwerken. In principe is er zelfs een verwerkingsverbod (artikel 8 § 1 WVP), dat niettemin kan worden opgeheven, indien de organisatie een wettelijke of reglementaire grondslag kan inroepen voor de uitzonderlijke verwerking ervan in artikel 8 § 2 WVP. Dat zal het geval zijn indien de verwerking noodzakelijk is voor de verwezenlijking van doeleinden die door of krachtens een wet,

een decreet of een ordonnantie zijn vastgesteld (artikel 8 § 2 b WVP) of indien de verwerking noodzakelijk is voor het beheer van de eigen geschillen van de organisatie (artikel 8 § 2 c WVP) en mits het naleven van bijkomende voorwaarden zoals voorzien in artikel 25 van het Koninklijk besluit van 13 februari 2001 *ter uitvoering van de WVP*².

Om te kunnen spreken van een wettelijke verplichting in de zin van artikel 5, c) WVP tot naleving waarvan een organisatie gehouden is persoonsgegevens te verwerken via een meldsysteem, moet het gaan om een wettelijke bepaling naar Belgisch recht. Een buitenlandse wettelijke plicht kan hier niet onder begrepen worden. Daarmee deelt de Commissie de visie van de Groep 29³, de Franse⁴ en Nederlandse⁵ Privacycommissie.

Sectie 301 (4) SOX, die voorziet dat medewerkers van een onderneming hun bezorgdheid moeten kunnen uiten bij het auditcomité inzake twijfelachtige boekhoudkundige of auditkwesaties en daarbij verzekerd worden van garanties inzake vertrouwelijkheid en anonimiteit, vormt, bij wijze van voorbeeld, een buitenlandse wettelijke plicht.

Om het legitiem belang van een organisatie af te wegen in de zin van artikel 5, f) van de WVP, is het raadzaam de ernst van de aangeklaagde feiten evenals de proportionaliteits- en subsidiariteitsaspecten in overweging te nemen.

Wanneer een verplichting wordt opgelegd door een buitenlandse wetgeving, kan deze wetgeving slechts het belang van een organisatie uitmaken dan wanneer het meldsysteem werd ingesteld om de naleving van de verplichtende bepalingen van deze reglementering te doen verzekeren. Bijvoorbeeld eist SOX blijkbaar enkel meldingen over boekhoudkundige- of auditkwesaties.

Zonder verder in te gaan op de controverse die bestaat rond het extraterritoriaal toepassingskarakter van voornoemde Amerikaanse wetgeving, begrijpt de Commissie dat voor Belgische bedrijven genoteerd op de beurs van New York, de verplichtingen opgelegd onder de SOX-wetgeving moeten nageleefd worden om diverse problemen en sancties te vermijden.

² -de categorieën van personen die de persoonsgegevens kunnen raadplegen, aanwijzen waarbij hun hoedanigheid ten opzichte van de verwerking van de betrokken gegevens nauwkeurig moet worden omschreven;

-de lijst van de aldus aangewezen categorieën van personen ter beschikking houden van de Commissie;

-ervoor zorgen dat de aangewezen personen door een wettelijke of statutaire verplichting, of door een evenwaardige contractuele bepaling ertoe gehouden zijn het vertrouwelijk karakter van de betrokken gegevens in acht te nemen;

- in de kennisgeving die krachtens artikel 9 WVP aan de betrokken persoon moet worden gedaan of in de aangifte, bedoeld in artikel 17 § 1 WVP melding maken van de wet of verordening op grond waarvan de verwerking van persoonsgegevens bedoeld in artikel 8 WVP, is toegestaan.

³ De Groep 29 stelde dienaangaande dat: "Een verplichting uit hoofde van buitenlandse wettelijke of reglementaire bepalingen om een rapporteringssysteem tot stand te brengen, geldt daarentegen niet als een wettelijke verplichting die de verwerking van gegevens in de EU toelaatbaar maakt. Elke andere interpretatie zou het voor derde wet- en regelgevers gemakkelijk maken om de in Richtlijn 95/46/EG neergelegde EU-regels te omzeilen".

⁴ Document d'orientation adopté par la Commission nationale de l'informatique et des libertés le 10 novembre 2005 pour la mise en œuvre de dispositifs d'alerte professionnelle conformes à la loi du 6 janvier 1978 modifiée en août 2004, relative à l'informatique, aux fichiers et aux libertés.

⁵ Advies vergunningaanvraag ex. art. 77 lid 2 WBP van het College Bescherming Persoonsgegevens van 16 januari 2006..

Ook de gevolgen voor een organisatie als zij niet zou voldoen aan deze buitenlandse wettelijke plicht dienen dus mee te worden afgewogen om een eventueel beroep op artikel 5, f) WVP te weerhouden.

Eerlijkheid, rechtmatigheid en doelbinding

Het toepassingsgebied en het doel van het meldsysteem, dus van het soort van meldingen die aangebracht kunnen worden door de klokkenluider via het intern meldsysteem en wat de grenzen zijn van de scope van het meldsysteem, moeten duidelijk beschreven zijn.

De organisatie moet ook zorgen voor een accurate beschrijving van de procedure voor de indiening en de behandeling van meldingen (wie, wat, waar, wanneer, hoe,...).

Het systeem moet duidelijk beschrijven wat de gevolgen zijn van terechte en onterechte meldingen.

De verantwoordelijke voor de verwerking bij wie het recht van toegang, verbetering en wissing kan worden uitgeoefend door zowel de klokkenluider als de beklaagde, moet op ondubbelzinnige wijze aangeduid zijn.

Het meldsysteem mag niet voorzien in een verplichting in hoofde van personeelsleden om te melden. Het gebruik van het meldsysteem moet dus een facultatief karakter hebben.

De klokkenluider moet een redelijke grond hebben voor het vermoeden van de mistoestand die wordt gemeld. Geruchten alleen zijn dus niet voldoende.

Er moet voldoende precisie zijn in de meldingen en de gemelde informatie. Het aanvaarden van al te vage meldingen zou immers een 'klik'-cultuur kunnen voeden, hetgeen uiteraard vermeden moet worden.

Mede gelet op het voorgaande is de Commissie voorstander van een principiële verbod op anonieme meldingen. De vraag of de rapportering in het kader van klokkenluidersregelingen anoniem, dan wel openlijk (d.w.z. met kennis van de identiteit van de melder door "de klachtenbehandelaar") moet verlopen, verdiende bijzondere aandacht in het advies van de Groep 29 waarvan hoger sprake. De Commissie sluit zich aan bij de argumentatie die de Groep 29 ter zake ontwikkelde en welke neerkomt op de zeer restrictieve mogelijkheid van behandeling van anonieme meldingen en het promoten van de voordelen van een identificerende melding.

Terwijl de melding wordt behandeld moet het meldsysteem voorzien in een verbod tot mededeling van de identiteit van de klokkenluider of de mededeling van elementen die het mogelijk maken zijn identiteit te achterhalen zonder zijn akkoord.

Het resultaat mag slechts dan aan de organisatie worden medegedeeld wanneer de melding werd behandeld en de beschuldigingen ofwel gerechtvaardigd bleken te zijn of manifest fout.

De melding moet worden ingediend en behandeld door een persoon die binnen de organisatie speciaal werd aangeduid om de klachten te onderzoeken. Deze persoon (in deze aanbeveling "de klachtenbehandelaar" genoemd) is tijdens de behandeling van de melding gehouden tot het beroepsgeheim, ook t.a.v. leidinggevend (tenzij zich onmiddellijk bewarende maatregelen zouden opdringen), andere personeelsleden, vakorganisaties en derden.

"De klachtenbehandelaar" moet kunnen opereren met voldoende onafhankelijkheid ten overstaan van de organisatie. Het meldsysteem moet waarborgen voorzien op afwezigheid van onverenigbaarheden met deze functie. De behandelaar moet optreden met een duidelijke aansprakelijkheid en derhalve kunnen aangesproken worden, bijvoorbeeld bij het schenden van zijn vertrouwelijkheidsplicht ten overstaan van de klokkenluider, de beklaagde of derden tijdens de behandeling van de melding.

“De klachtenbehandelaar” moet beschermd worden tegen de druk die hij zou kunnen ondergaan van de hiërarchie of de vakbonden, temeer daar de beklagde zelf iemand van de hiërarchische lijn of vakbond kan zijn.

“De klachtenbehandelaar” moet de klacht met een maximale discretie behandelen. De behandeling van de melding door de “klachtenbehandelaar” in het kader van het meldsysteem neemt een einde ingeval de klokkenluider zelf deze vertrouwelijkheid opzettelijk verbreekt.

Het meldsysteem moet bescherming voorzien van de melder en de beklagde tegen eventuele fouten van “de klachtenbehandelaar”.

Proportionaliteit

Een beperking van het toepassingsgebied

In principe moeten de normale controleprocedures van hiërarchische, boekhoudkundige of andere orde, uitgeoefend door personen die de leiding van de onderneming vertegenwoordigen en tot wier taak het uitgerekend behoort disfuncties in de onderneming op te sporen en te behandelen, volstaan om de patronale bezorgdheid op normoverschrijdend gedrag in hoofde van het personeel weg te nemen.

Het intern meldsysteem mag zich slechts aandienen als een specifiek, subsidiair kanaal waarlangs alle of bepaalde personeelsleden ernstige onregelmatigheden binnen de onderneming kunnen rapporteren.

De Commissie wijst op het strikt complementair karakter van het meldsysteem. Het kan enkel gaan om meldingen m.b.t. problemen die kennelijk niet via de normale hiërarchische weg kunnen worden gemeld en waarvoor geen specifieke, wettelijk geregelde procedures of organen bestaan (voor dit laatste kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de problematiek van pesten op het werk of ongewenste intimiteiten).

Het kan enkel meldingen betreffen m.b.t. voldoende zwaarwegende feiten (inbreuken op regelgeving die van toepassing is op de betrokken organisatie of geschreven interne bedrijfsregels (onder andere op financieel-, boekhoudkundig- of strafrechtelijk vlak). Het moet dus gaan over substantiële wantoestanden –(niet noodzakelijk misdrijven)- maar toch feiten of situaties die zwaarwichtig genoeg zijn om ze te melden in het algemeen belang of in het kader van het deugdelijk bestuur van de organisatie en voor dewelke, naar het oordeel van de klokkenluider, de weg van de normale hiërarchie niet of niet langer kan gevolgd worden (bijvoorbeeld als de eerdere melding niet naar behoren werd behandeld door de hiërarchie of als de hiërarchie zelf deel uitmaakt van het probleem dat de klokkenluider wil aankaarten,...).

Enkel personen die tot de organisatie behoren kunnen melden of gemeld worden in de domeinen waarop het meldsysteem van toepassing is.

“De klachtenbehandelaar”

“De klachtenbehandelaar” moet zorgen dat persoonsgegevens:

- toereikend, relevant en niet-overmatig zijn voor de behandeling van de melding;
- beperkt blijven tot aanduidingen van feiten, en in principe geen waardeoordelen bevatten; subjectieve appreciaties moeten dus in regel worden geweerd.
- die onbewezen feiten uitmaken, uitdrukkelijk als dusdanig worden aangemerkt.

-niet langer worden bewaard dan nodig voor de behandeling van de melding, inclusief de eventuele gerechtelijke- of tuchtprocedures tegen de beklaagde (gegronde melding) of tegen de melder in geval van valse meldingen of lasterlijke aantijgingen.

Juistheid en nauwkeurigheid

“De klachtenbehandelaar” heeft de verantwoordelijkheid om, desgevallend met hulp van voldoende onafhankelijke interne of externe instanties (om bepaalde verificaties te laten verrichten), erover te waken dat de persoonsgegevens voor de behandeling van de meldingen juist en nauwkeurig zijn.

Transparantie

Collectief niveau

De organisatie die een meldsysteem wil installeren, moet daarover haar personeel inlichten en de wetgeving inzake collectief arbeidsrecht eerbiedigen (door desgevallend informatie te verstrekken aan de ondernemingsraad, het comité voor preventie en bescherming op het werk of, de vakbondsafvaardiging of de onderhandelings- of overlegcomités).

Individueel niveau

Alle medewerkers van de organisatie die met het meldsysteem te maken kunnen krijgen, dienen op de hoogte te worden gesteld van:

- het toepassingsgebied en het doel van het meldsysteem
- de procedure voor de indiening en de behandeling van meldingen
- de gevolgen van terechte en onterechte meldingen
- de wijze waarop en de instantie waarbij de rechten op toegang, verbetering en wissing kunnen worden uitgeoefend
- de derden aan wie persoonsgegevens m.b.t. de melder en de beklaagde kunnen worden doorgegeven in het kader van de behandeling van de melding, bijvoorbeeld de dienst interne audit als “de klachtenbehandelaar” bepaalde zaken moet laten verifiëren.

De melder moet worden gewezen op de verplichting tot vertrouwelijkheid bij het indienen en tijdens de behandeling van de melding.

De beklaagde moet door “de klachtenbehandelaar” zo spoedig mogelijk worden ingelicht over het bestaan van een melding en over de hem ten laste gelegde feiten om hem toe te laten zijn rechten uit te oefenen voorzien in hoofdstuk III van de WVP.

De informatie aan de beklaagde kan worden uitgesteld in uitzonderlijke omstandigheden (vb. risico op vernietiging van bewijsmateriaal).

Veiligheid

Het meldsysteem moet waarborgen voorzien opdat de persoonsgegevens, verwerkt tijdens de behandeling van meldingen, niet voor andere doeleinden zouden worden verwerkt. Het moet dus gaan om een van andere verwerkingen gescheiden verwerking.

Er moeten garanties zijn op het vlak van de integriteit, de authenticiteit, de beschikbaarheid en de vertrouwelijkheid van de persoonsgegevens.

Er moet verzekerd worden dat persoonsgegevens niet onrechtmatig kunnen vernietigd worden tijdens de behandeling van de melding.

Er moeten waarborgen voorhanden zijn op het stuk van de auditeerbaarheid van de verwerking van de persoonsgegevens (controle op wie wat heeft gedaan met welke persoonsgegevens op welk moment).

Het waarborgen van de anonimiteit van de melder en eventuele tussenkomende partijen is eveneens een belangrijk element op het vlak van veiligheid.

Er mag geen export gebeuren van persoonsgegevens naar derde landen buiten de Europese Unie, tenzij mits respect van de bepalingen van de WVP betreffende de doorgifte van gegevens (artikel 21 en 22 WVP).

Een doorgifte van gegevens aan het moederbedrijf in een derde land zal alleen dan gerechtvaardigd zijn indien het bijzonder problematische situaties betreft waarvan duidelijk is geworden dat de afhandeling van de melding niet (meer) naar behoren enkel op niveau van de Europese organisatie kan gebeuren of die gevolgen hebben welke het niveau van het dochterbedrijf in België of de Europese Unie overstijgen.

Rechten van de beklaagde, de melder, derden

Alle in het meldsysteem betrokken personen hebben alle rechten op hun persoonsgegevens, zoals voorzien in hoofdstuk III van de WVP.

Zij hebben dus recht op verbetering van hen betreffende persoonsgegevens die onjuist zouden zijn, alsook het recht op wissing van hun persoonsgegevens die onvolledig of niet ter zake dienend zouden zijn, waarvan de verwerking verboden is, of die na verloop van de behandeling van melding worden bewaard.

Zij hebben geen recht op toegang tot persoonsgegevens van derden, behalve indien deze laatsten hiertoe hun uitdrukkelijk akkoord hebben gegeven.

De beklaagde heeft dus geen recht op toegang tot de identiteit van de melder of die van derden (of van elementen die hun identificatie zouden kunnen mogelijk maken), tenzij met hun akkoord, of in geval van een valse melding of lasterlijke aantijging door de klokkenluider of een valse getuigenis van een derde.

De melder heeft ook geen recht op toegang tot de persoonsgegevens van de beklaagde, noch tot de persoonsgegevens van derden. Dit verbod op toegang zou niettemin kunnen worden opgeheven wanneer na onderzoek blijkt dat de beklaagde onterecht de melder verdacht (door bijvoorbeeld te stellen dat de melder zelf betrokken was bij de wanpraktijken die hij heeft gemeld) of wanneer derden te kwader trouw handelden (bijvoorbeeld ondervraagde personen die een valse getuigenis hebben afgelegd).

De melder heeft het recht te weten wat er van zijn melding is terechtgekomen en welk gevolg eraan werd gegeven.

Aangifte

Elk meldsysteem dat voorziet in een geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens moet, voor de implementatie ervan, verplicht worden aangegeven bij de Commissie (toepassing van artikel 17 van de WVP).

Indien, in het kader van een meldsysteem, de persoonsgegevens in een manueel bestand worden opgenomen of bestemd zijn daarin te worden opgenomen is in principe geen aangifte vereist, tenzij de Commissie dit zou verzoeken (artikel 19 WVP). In casu lijkt deze vereiste hier terecht, gelet op het bijzonder karakter van de persoonsgegevens (soms gegevens zoals bedoeld in artikel 8 van de WVP, gegevens inzake verdenkingen met betrekking tot misdrijven) die verwerkt zullen worden. Dit geldt des te meer daar het gaat om de inzameling van persoonsgegevens die een beoordeling van de betrokken personen tot doel heeft.

Evaluatierapporten over het meldsysteem.

De Commissie verzet er zich niet tegen dat er evaluatierapporten over het meldsysteem worden opgemaakt. Deze rapporten mogen echter niet worden bekendgemaakt in een vorm die de identificatie van de betrokken personen mogelijk maakt.

De Commissie wenst daarbij op te merken dat de verwijdering van identificatiegegevens ten aanzien van de betrokken personen niet altijd kan verhinderen dat zij weer worden geïdentificeerd, met andere woorden het risico dat hun identiteit op indirecte wijze toch wordt onthuld, kan niet geheel worden uitgeschakeld. Hoe fijnmaziger de aard van de klacht, de vastgestelde organisatorische en/of structurele problemen en de geformuleerde aanbevelingen zullen worden omschreven in het rapport, hoe groter het gevaar dat de vereiste anonimiteit feitelijk wordt geschonden, hetgeen moet worden vermeden.

OM DEZE REDENEN

Is de Commissie van oordeel dat meldsystemen slechts verenigbaar zijn met de WVP, mits zij tenminste de hierboven vermelde basisprincipes eerbiedigen. Deze basisprincipes kunnen thans dienen als leidraad voor organisaties die overwegen om dergelijke meldsystemen te implementeren of, waar nodig, reeds bestaande meldsystemen bij te stellen.

De administrateur

De ondervoorzitter

(get.) Jo BARET

(get.) Willem DEBEUCKELAERE